

## **Oponentský posudek rigorózní práce**

Jméno diplomanta: Mgr. Helena Opatová

Téma a rozsah práce: Právní aspekty spolupráce Mezinárodního trestního soudu a České republiky (120 s., 149 s. včetně příloh)

Datum odevzdání práce: 30. dubna 2014

### 1. Aktuálnost (novost) tématu:

Předkladatelka práce se ve zabývá ústavněprávní otázkou řešení vztahu mezinárodního závazku České republiky v oblasti mezinárodního trestního práva a jeho implementací ve vnitrostátním právním řádu. Svým způsobem jde o interdisciplinární práci zahrnující otázky mezinárodního práva, trestního práva, a zejména ústavního práva. Do jaké míry jde o aktuální otázku zjistíme patrně až v případě, kdy bude Česká republika postavena před povinností stíhat podezřelého ze spáchání mezinárodního zločinu před tuzemskými soudy nebo jej vydat mezinárodní spravedlnosti. Do té doby je nutno vyřešit celou řadu sporů o postoupení výkonu svrchovanosti na Mezinárodní trestní soud. Otázka, zda bylo přistoupeno k Římskému statutu ústavněprávně správně či nikoliv, zaměstnává ústavní a mezinárodní právníky v České republice již poměrně dlouho. Je však sporné, zda jde vždy o skutečně produktivní diskusi. Je zřejmé, že České republice přistoupením k Římskému statutu vznikl závazek řídit se jeho ustanoveními a vezmeme-li v úvahu zásadu *pacta sunt servanda* není z mezinárodněprávního pohledu co řešit. Stejně tak by se mohlo zdát, že není co řešit z hlediska práva ústavního, zejména platí-li stále ustanovení článku 1 odstavce 2 Ústavy České republiky, tedy, že Česká republika dodržuje závazky vyplývající z mezinárodního práva. Toto ustanovení však zavazuje stát a sporný je jeho dopad na adresáty vnitrostátního práva. Určitým slabým místem proto zůstává, zda a do jaké míry lze v daném případě ukládat povinnosti fyzickým osobám a v případě, že je přenesení pravomoci ústavněprávně sporné, mohlo by docházet k situaci, kdy bude ústavněprávně znemožněno dodržovat přijatý mezinárodní závazek. Je tedy zřejmé, že téma nepostrádá svou aktuálnost.

Práce je kromě úvodu a závěru rozdělena do pěti kapitol a ty pak do dalších subkapitol. V první kapitole se autorka práce zabývá Římským stutem z pohledu ústavního práva, ve druhé kapitole podává přehled zločinů spadajících do pravomoci Mezinárodního trestního soudu a zabývá se jejich odrazem v českém trestním právu, ve třetí kapitole zkoumá předpoklady pro výkon pravomoci Mezinárodního trestního soudu a přípustnost věci ve vztahu k řízení před národními soudy, čtvrtou

kapitolu věnuje procesním aspektům spolupráce České republiky a Mezinárodního trestního soudu a pátou kapitolu pak personální účasti České republiky u Mezinárodního trestního soudu. Z hlediska vztahu mezinárodního a ústavního práva je klíčová první kapitola, z hlediska vztahu mezinárodního práva a českého trestního práva jsou to kapitoly 3 a 4. Tyto kapitoly pak tvoří jádro celé práce.

## 2. Náročnost tématu:

Zpracování práce vyžadovalo důkladnou analýzu relevantní mezinárodněprávní úpravy ve vztahu k vnitrostátní ústavněprávní a trestněprávní úpravě. Stanou pozornosti nezůstala ani relevantní mezinárodní kazuistika. Téma práce je proto možno považovat za náročnější, předkladatelka práce se musela podrobně seznámit s úpravou zpracovávané materie na mezinárodní a vnitrostátní úrovni musela analyzovat základní procesní postupy a zjistit, zda a do jaké míry mohou vnitrostátní procesní mechanismy efektivně fungovat při naplňování mezinárodního závazku. Autorka kromě toho prokázala i solidní orientaci v české ústavněprávní diskusi a celou materii důkladně analyzovala a syntetizovala ve srozumitelných závěrech.

## 3. Hodnocení práce:

Předložená práce je systematicky členěna, autorka se drží zvolené struktury, jazyková styl a formální úroveň jsou na dobré úrovni, zcela odpovídající požadavkům kladeným na obdobný typ prací. Při zpracování vycházela autorka z relevantních primárních a sekundárních zdrojů, které standardně cituje. Na práci je patrné zaujetí, s jakým byla zpracována. Rozsah, obsah a celková úroveň zpracování, je na úrovni dosahující nároků kladených na kvalifikační práce o stupeň vyšší.

## 4. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě:

Jak je uvedeno již výše, práce je po formální i obsahové stránce zpracována velmi dobře. Nelze k ní mít žádné zvláštní připomínky. Předkládaná práce rozhodně bohatě postihuje to, co mohlo být od rigorózní práce očekáváno.

Při obhajobě by autorka práce mohla vysvětlit, zda a jak je aplikována zásada *ne bis in idem* v rozhodování Mezinárodního trestního soudu resp. českých soudů při rozhodování o mezinárodních zločinech zahrnutých do jurisdikce Mezinárodního trestního soudu.

Dále by mohla objasnit, jaký je rozdíl při schvalování mezinárodní smlouvy podle čl. 10 a 10a Ústavy a zamyslet se nad tím, jaká možná je ústavněprávně konformní interpretace přijatého mezinárodního

závazku, umožňující jeho bezproblémové plnění na mezinárodní úrovni, samozřejmě za předpokladu, že taková interpretace existuje.

#### 5. Doporučení:

Závěrem nezbývá než uvést, že práci hodnotím kladně, doporučuji ji proto k ústní obhajobě.

V Praze dne 10. září 2014

Vladimír Balaš